

1. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ז': דכולי עלמא מיהא, מעיקרא בעינן לברוכי, מנלן? - דאמר רב יהודה אמר רב שמואל: **כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן**... אמר רב חסדא: חוץ מן הטבילה בלבד איתמר. תניא נמי הכי: טבל ועלה, בעלייתו אומר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה.
- The Gemara poses a question: **In any event**, it is clear from the previous discussion that **everyone agrees that one is required to recite a blessing prior to performing a mitzva. From where do we derive this principle?** It is as **Rav Yehuda said that Shmuel said: With regard to all the mitzvot, one recites a blessing over them prior to their performance. Rather, Rav H̄isda said: Except for immersion alone was stated.** The Gemara adds: **That was also taught in a baraita: With regard to one who immersed for ritual purification after a nocturnal emission and emerged, as he emerges he recites: Blessed...Who has made us holy through His mitzvot and commanded us concerning immersion.**
2. תוספות מסכת פסחים דף ז': ד"ה על הטבילה... וכן בנטילת ידים לא חילקו בין נטילה של אחר בית הכסא דלא מצי לברך קודם מיהו בנטילה יש טעם אחר לברך אחר נטילה קודם ניגוב...
3. טור אורח חיים הלכות נטילת ידים סימן קנח... **ולא יברך עד אחר הנטילה** אף על גב דכל המצות מברכין עליהם קודם לעשייתן שאני הכא **שפעמים שאין ידיו נקיות** ואינו יכול לברך קודם הילכך תקנו שלעולם יברך אח"כ ועוד כיון דמברך **קודם הניגוב** הוא שפיר קודם לעשייתן שגם ניגוב הוא מן המצוה וינגבם היטב קודם שיבצע...
4. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן קנח (ג) כתב בהגהות אשיר"י בשם אור זרוע... דבכל המצות **אם לא בירך קודם לעשייתם מברך אחריהם**.
5. בית יוסף אורח חיים סימן קנח... ומכל מקום אין במשמע דבריהם שם דבדוקא קא אמרי **דצריך לברך אחר הנטילה** אלא דמטעמים אלו **נוהגים לברך אחר הנטילה** וא"כ לא הוה ליה לרבינו לכתוב לא יברך עד אחר הנטילה אלא **כך הוה ליה לכתוב ומברך קודם נטילה** כדקיימא לן כל המצות מברך עליהם קודם לעשייתן **ומיהו נהגו העולם לברך אחר נטילה** משום דפעמים דאין ידיו נקיות. והרמב"ם (ברכות פ"ו ה"ב) כתב סתם כל הנוטל ידיו מברך... ולדברי כולם צריך לברך קודם ניגוב.
6. שו"ע או"ח הלכות נטילת ידים סימן קנח סעיף יא **מברך קודם נטילה**, שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן; **ונהגו** שלא לברך עד אחר נטילה, משום דפעמים שאין ידיו נקיות, ומפני כך מברכין עליהם אחר ששפשף ידיו, שכבר ידיו נקיות קודם שיטול עליהם מים שניים. הגה: גם יכול לברך עליהם קודם ניגוב, שגם הנוגב מן המצוה, **ומקרי עובר לעשייתן** (הגהות אשירי פ"ק); ואם שכח לברך עד אחר ניגוב, מברך אח"כ.
7. ביאור הלכה סימן קנח סעיף יא * מברך קודם נטילה וכו' - הנה מלשון השו"ע משמע דמי שרוצה לברך קודם הנטילה אם ידיו נקיות יוכל לברך וכ"כ בב"י דלא כדמשמע מלשון הטור דאין לשנות והפמ"ג כתב דקודם הנטילה י"ל דהוי **עובר דעובר** ע"ש. אמנם באו"ז הביא בשם ספר המקצועות בשם רבינו חננאל וכן בשם רבותיו הגאונים שמברך ואח"כ נוטל ידיו... ומשמע מלשון כפשוטיה דמברך ואח"כ נוטל ידיו וע"כ מסתברא דהדין עם הב"י **דאין למחות ביד מי שירצה לברך קודם הנטילה** אם יודע שידייו נקיות...
8. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן קנח סעיף טז
- ולא עוד אלא אפי' לא התחיל לאכול **לא שייך לברך אלא מיד אחר הנטילה ולא מופלג ממנה** ולכן יש אוסרים להפסיק בדיבור בין נטילה לברכה כמ"ש בס"י קס"ה ואם הפליג אפי' בשתיקה שוב אינו מברך שאף שלא היה יכול לברך עובר לעשייתה ומוכרח לברך אח"כ אין סברא כלל שיוכל לברך עליה לעולם **אלא מיד אחר עשייתה**
9. כף החיים ס' קנח אות פג... **וכן המנהג עכשיו** כדברי מור"ם ז"ל ודעמיה לברך קודם ניגוב משום דבכי מסכימים דברי האר"י ז"ל...
10. רבבות אפרים א:קכח... וידידי הגר"א חיון שליט"א כתי לי בשח בין נט"ל לניגוב ג"כ לא הוי הפסק אלא שיש להזהר שלא להפסיק כיון שנטל ידיו נטילה הראויה לברכת נט"ל...
11. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מב. אמר רבי חייא בר אשי אמר רב, שלש תכיפות הן... תכף לנטילת ידים ברכה.
- Rabbi H̄iyya bar Ashi said that Rav said: There are three pairs that immediately follow each other: Immediately...** following the ritual **washing of the hands** after a meal, is **the blessing of Grace after Meals**. [Apparently, the Gemara here is referring to the final waters, the ritual washing of the hands after the meal followed immediately by Grace after Meals, but from the Jerusalem Talmud it appears that this is actually referring to washing hands before the meal.
12. רמב"ם הלכות ברכות פרק ו הלכה כ... **ותכף לנטילת ידים ברכת המזון** לא יפסיק ביניהם בדבר אחר אפילו לשתות מים אחר שנטל ידיו באחרונה אסור עד שיברך ברכת המזון.
13. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק א הלכה א דמר ר' זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה שלש תכיפות הן... תכף לנטילת ידים ברכה... א"ר יוסי בי ר' בון כל מ... שהוא תוכף לנטילת ידים ברכה אין השטן מקטר **באותה סעודה**.
14. טור אורח חיים הלכות בציעת הפת סימן קסו וינגב ידיו היטב ויברך ברכת המוציא **מיד** ומיהו רבינו יואל כתב שאין **לחוש על הפסק בין נטילה להמוציא** כיון שהשלחן לפניו ודעתו לאכול לא חשיב היסח הדעת וההיא דתיכף לנטילה ברכה מפרש לה על מים אחרונים וכן פירש רב אלפס והרמב"ם ז"ל **וא"א הרא"ש ז"ל היה רגיל אף בראשונים שלא להפסיק ושלא לדבר** והיה רגיל כשהיה מיסב בסעודה עם אחרים שהיה נוטל באחרונה שלא להפסיק ושלא לדבר ומתוך הירושלמי משמע ג"כ דההיא דתיכף לנטילה ברכה דאמים ראשונים קאי...
15. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן קסו (א) וצריך עיון מאי אולמיהו דדברי ירושלמי שהביאו ראה ממנו מדברי תלמוד שלנו
16. בית יוסף אורח חיים סימן קסו ומ"ש רבינו שכן פירש הרי"ף איני יודע מהיכן למד כן שהרי הרי"ף (ברכות ל.) לא כתב בזה אלא דברי הגמרא... ומ"ש דמתוך הירושלמי... בכל אותה סעודה. כלומר ואי קאי לנטילה אחרונה א"כ **כבר סעד ומאי דהוה הוה** וכן כתוב בהגהות מיימוניות פ"ו וכן נכון לעשות ליזהר גם במים ראשונים:
17. ב"ח אורח חיים סימן קסו א וינגב ידיו היטב וכו'. אף על גב דכבר כתב רבינו כך בסוף סימן קנ"ח וינגב היטב קודם שיבצע... אבל כאן עיקר האזהרה שלא

להפסיק בין ניגוב להמוציא והכי קאמר כל מה שמפסיק בניגוב בין נטילה להמוציא לא חשיב הפסק **אפילו שהה טובא בניגוב** שהרי צריך שינגב ידיו היטב אלא דלאחר שניגב ידיו היטב חשיב הפסק אם לא יברך ברכת המוציא מיד...
ב וכן פירש רב אלפס. כתב ב"י... איני יודע מהיכן למד כן... וזה לשון הרי"ף... אלמא דהרי"ף מפרש **דעל מים אחרונים דוקא** קאמר אבל בין נטילה לברכת המוציא לא חשיב הפסק...
ג ומ"ש וא"א הרא"ש היה רגיל וכו'. נראה מלשונו דהרא"ש היה תופס עיקר דאמים אחרונים דוקא קאי מדכתב כדברי הרי"ף בפרק כיצד מברכין ובפרק אלו דברים (ס' א) אלא **דהיה מחמיר לחוש לדעת התוספות** וה"ר יונה דאמים ראשונים נמי קאי ולכך **היה רגיל שלא להפסיק ולדבר** ומשמע דאפילו בהפסקה בלא דיבור נמי היה נזהר דאי דוקא בדיבור היה לו לומר שלא לדבר בלחוד דהוה משמע דוקא דיבור אסור... ועוד יש לומר דנקט נמי ושלא לדבר להורות דכל דיבור אסור **אפילו לדבר דברי תורה** ודלא כמהרש"ל בתשובה סימן ל"ד **דמתיר** הדיבור בדברי תורה...

20. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן קסו סעיף א ... ומכל מקום אין צריך ליזהר אלא מלדבר באיזה עסק וענין אחר **אבל שיחה בעלמא ב' או ג' תיבות אינן חשובין הפסק לדברי הכל** אפילו במים אחרונים (כיון שאין בהם ענין שלם) וכל שכן שמותר להשיב הן או לאו כששואלין אותו דבר. ומענין הסעודה וצרכיה אינו חשוב הפסק אפילו בין המוציא לאכילה כל שכן בין נטילה להמוציא וכל שכן שהשהייה בניגוב והילוך ממקום שנטל ידיו למקום הסעודה אינן חשובין הפסק כיון שהוא צורך הסעודה אלא שלכתחילה צריך ליטול ידיו סמוך למקום הסעודה אם אפשר...

21. ערוך השולחן אורח חיים סימן קסו סעיף ב ... והאמת דהכל לפי הענין ובדבר שיש צורך **לא שייך הפסק** כגון שמקום הנטילה רחוק ממקום האכילה אף יותר מכ"ב אמה לא מקרי הפסק כיון שזה מוכרח להעניין והפסק לא מקרי אלא כששוהה וא"צ לשהות... וראיתי מי שמקפיד שתהא מקום הנטילה סמוך להשלחן מטעם זה ואינו עיקר כלל... [עמג"א איך נסתבך בסק"ב לענין ליטול אחרון ע"ש סק"ב ואני תמה... אך לפמ"ש אין הפסק כלל במה שצריך ודו"ק]:

18. שו"ע או"ח הלכות בציעת הפת סימן קסו סעיף א יש אומרים שא"צ ליזהר מלהפסיק בין נטילה להמוציא, ויש אומרים שצריך ליזהר, **וטוב ליזהר**. ואם שהה כדי הלוך כ"ב אמה, מקרי הפסק.

19. משנה ברורה סימן קסו (א) שא"צ ליזהר וכו' - דמה דאמרינן בש"ס תיכף לנט"י סעודה ס"ל דהיינו שלא יתעסק בינתיים באיזה עסק או מעשה עד **שיסיח דעתו** או **בשיחה הרבה** דמביא לידי היסח הדעת [אפילו אם היה בד"ת] אבל אם יושב בטל ואינו עושה בינתיים שום מעשה אף ששוהה **הרבה** או אפילו **משיח מעט** אין לחוש כיון שהשלחן ערוך לפניו ודעתו לאכול מיד לא מסיח דעתו: